

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**ЭРДЭНЭБҮРЭН СУМЫН ЦЭЦЭРЛЭГИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

Аудитын код: ХОА-2021/70/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Ховд хот
2021 он

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар

Утас: 70433061

Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn

Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн

Утас: 70432545

Цахим хаяг: Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Ц.Гантулга

Утас: 70432545

цахим хаяг: Gantulga.TS@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

<i>АДБОУС</i>	<i>Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт</i>
<i>АОУС</i>	<i>Аудитын Олон Улсын Стандарт</i>
<i>УСНББОУС</i>	<i>Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт</i>
<i>ТТЗ</i>	<i>Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч</i>
	<i>Төсвийн шууд захирагч</i>
<i>ТШЗ</i>	
<i>ЗДТГ</i>	<i>Засаг даргын Тамгын газар</i>
<i>БСГ</i>	<i>Боловсрол соёлын газар</i>

Агуулга

1.ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН	5
2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН.....	5
2.3 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН.....	6
2.4 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН.....	7
2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН	8
2.6 АУДИТ ХИЙСЭН НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН...Error! Bookmark not defined.	
3.АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	10
3.1. Ерөнхий зүйл.....	10
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	11
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	11
3.4. Материаллаг байдал	11
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	12
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	13
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	13
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	13
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	13
Залруулсан алдаа.....	13
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	14
3.0. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	14

1. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

**ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

ЭРДЭНЭБҮРЭН СУМЫН
ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ
М.ЦАГААНЦООЖ ТАНАА

2021.02.25 № 4131
танай _____ -ны № _____ -г

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны Эрдэнэбүрэн сумын Цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Эрдэнэбүрэн сумын Цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, сургуулийн өмнөх боловсролын чанар, үр дүн, багшийн ёс зүй зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

2021.02.25

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>26,521,303.77</u>	<u>29,673,438.89</u>
33	АВЛАГА	-	2,341,990.77
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	2,075,183.77
335	Бусад авлага	-	266,807.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	-	266,807.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	26,521,303.77	27,331,448.12
351	Түүхий эд материал	-	12,000.00
35130	Эм боох материал	-	12,000.00
354	Хангамжийн материал	25,823,607.58	26,720,178.08
35410	Бичиг хэргийн материал	7,000.00	33,500.00
35420	Аж ахуйн материал	2,620,164.00	2,739,064.00
35460	Хүнсний материал	6,713,742.50	5,464,913.00
35470	Бусад хангамжийн материал	16,482,701.08	18,482,701.08
35600	Мал амьтад	697,696.19	599,270.04
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>300,166,078.94</u>	<u>298,597,981.21</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	300,166,078.94	298,597,981.21
392	Биет хөрөнгө	293,271,078.94	291,859,231.17
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	294,534,174.00	294,534,174.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(15,012,805.95)	(25,425,611.79)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	22,970,538.00	34,165,338.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(21,857,543.34)	(22,597,071.32)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	30,703,260.55	30,703,260.55
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(21,774,687.32)	(23,409,001.27)
39217	Ном	3,708,143.00	3,888,143.00
393	Биет бус хөрөнгө	6,895,000.00	6,738,750.04
39301	Програм хангамж	625,000.00	625,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(156,249.96)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	6,270,000.00	6,270,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>326,687,382.71</u>	<u>328,271,420.10</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	<u>44,689.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	44,689.00
413	Өглөг	-	44,689.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	44,689.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>326,687,382.71</u>	<u>328,226,731.10</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	326,687,382.71	328,226,731.10
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	100,020,356.00	100,020,356.00
51101	Өмч: - төрийн	100,020,356.00	100,020,356.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(59,804,998.88)	(58,265,650.49)

51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(59,804,998.88)	(59,804,998.88)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,539,348.39
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	286,472,025.59	286,472,025.59
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>326,687,382.71</u>	<u>328,271,420.10</u>

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл /Төгрөгөөр/
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		191,964,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	204,536,900.00	191,964,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	6,332,000.00	13,503,800.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	6,332,000.00	13,194,800.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	6,332,000.00	13,194,800.00
120009	Бусад орлого	-	309,000.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	198,204,900.00	178,460,200.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	173,081,700.00	178,460,200.00
122	Тусламжийн орлого		25,297,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	210,621,925.88	215,721,851.61
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	210,406,925.88	215,434,425.46
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	210,406,925.88	205,858,925.46
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	123,181,230.00	136,587,598.00
210101	Үндсэн цалин	77,136,077.00	92,567,909.00
210102	Нэмэгдэл	38,681,353.00	35,175,265.00
210104	Урамшуулал	7,363,800.00	8,844,424.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	15,365,667.79	16,991,407.43
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,449,267.79	11,577,649.35
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,229,100.00	1,354,975.80
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	983,200.00	1,083,983.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	245,900.00	264,839.55
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,458,200.00	2,709,959.13
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	27,701,985.06	25,018,200.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,699,430.00	1,379,442.00
210302	Түлш, халаалт	25,602,555.06	23,447,658.00
210303	Цэвэр, бохир ус	400,000.00	191,100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,796,229.00	785,800.00
210401	Бичиг хэрэг	1,135,500.00	85,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,108,290.00	632,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	44,200.00	16,300.00

210404	Ном, хэвлэл	31,100.00	42,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,400.00	9,500.00
2105	Нормативт зардал	25,283,917.66	11,757,029.50
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	105,900.00	1,978,200.00
210502	Хоол, хүнс	25,156,817.66	8,780,529.50
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	21,200.00	998,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	44,400.00	200,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	200,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,896,196.37	14,518,890.53
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	44,100.00	1,575,992.80
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	13,533,826.37	12,942,897.73
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	9,575,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	9,575,500.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	9,575,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	215,000.00	287,426.15
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	215,000.00	287,426.15
223001	Бусад хөрөнгө	215,000.00	287,426.15
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(210,621,925.88)	1,539,348.39
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(210,621,925.88)	1,539,348.39

2.3 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	198,204,900.00	203,757,400.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	198,204,900.00	203,757,400.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	198,204,900.00	203,757,400.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	173,081,700.00	178,460,200.00
123004	Улсын төсвөөс орон нутгийн төсвөөс төвлөрүүлэх шилжүүлэг	25,123,200.00	25,297,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	197,579,900.00	203,757,400.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	197,579,900.00	203,757,400.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	197,579,900.00	194,181,900.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	122,913,500.00	137,670,984.23
210101	Үндсэн цалин	77,440,500.00	81,251,500.00
210102	Нэмэгдэл	38,109,200.00	48,613,560.00
210104	Урамшуулал	7,363,800.00	7,805,924.23
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	15,364,100.00	18,193,215.77

210201	Тэтгэврийн даатгал	10,447,700.00	12,671,015.77
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,229,100.00	1,380,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	983,200.00	1,104,400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	245,900.00	276,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,458,200.00	2,761,100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25,035,600.00	25,227,100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,883,100.00	2,033,700.00
210302	Түлш, халаалт	22,752,500.00	22,793,400.00
210303	Цэвэр, бохир ус	400,000.00	400,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,622,920.00	758,000.00
210401	Бичиг хэрэг	58,600.00	58,600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,376,020.00	511,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	43,700.00	48,000.00
210404	Ном, хэвлэл	37,900.00	33,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	106,700.00	106,700.00
2105	Нормативт зардал	30,325,060.00	10,340,600.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	31,400.00	1,620,400.00
210502	Хоол, хүнс	29,980,260.00	8,123,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	313,400.00	597,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	87,600.00	70,100.00
210604	Урсгал засвар	87,600.00	70,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	60,700.00	60,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	60,700.00	60,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	65,300.00	327,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	65,300.00	127,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	200,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,105,120.00	1,533,600.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	586,100.00	1,533,600.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	9,575,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	9,575,500.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	9,575,500.00

2.4 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(53,719,973.00)	332,772,408.59
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(53,719,973.00)	332,772,408.59

C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(6,085,025.88)	(6,085,025.88)
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(59,804,998.88)	326,687,382.71
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(59,804,998.88)	326,687,382.71
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(59,804,998.88)	326,687,382.71
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,539,348.39	1,539,348.39
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,020,356.00	286,472,025.59	(58,265,650.49)	328,226,731.10

2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	203757400.00	194181900.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	203757400.00	194181900.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	203757400.00	194181900.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	136727700.00	137670984.23
210101	Үндсэн цалин	81251500.00	81251500.00
210102	Нэмэгдэл	46368600.00	48613560.00
210104	Урамшуулал	9107600.00	7805924.23
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	18459400.00	18193215.77
210201	Тэтгэврийн даатгал	12989000.00	12671015.77
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1367200.00	1380500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1093800.00	1104400.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	274500.00	276200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2734900.00	2761100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25227100.00	25227100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2033700.00	2033700.00
210302	Түлш, халаалт	22793400.00	22793400.00
210303	Цэвэр, бохир ус	400000.00	400000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	758000.00	758000.00
210401	Бичиг хэрэг	58600.00	58600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	511100.00	511100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	48,100.00	48,000.00
210404	Ном, хэвлэл	33,500.00	33,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	106,700.00	106,700.00

2105	Нормативт зардал	19,917,308.98	10,340,600.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,620,400.00	1,620,400.00
210502	Хоол, хүнс	17,700,208.98	8,123,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	596,700.00	597,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	70,100.00	70,100.00
210604	Урсгал засвар	70,100.00	70,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	60,700.00	60,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	60,700.00	60,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	343,600.00	327,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	143,600.00	127,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	200,000.00	200,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,196,000.00	1,533,600.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,196,000.00	1,533,600.00
13	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	203,757400.00	194,181,900.00
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	203,757400.00	194,181,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	203,757400.00	194,181,900.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	11.00	11.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	6.00	6.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4.00

2.6 АУДИТ ХИЙСЭН НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар санхүүжилт хийгдээгүй болно.

3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. Ерөнхий зүйл

Эрдэнэбүрэн сумын сумын Цэцэрлэгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг эрхлэгч М.Цагаанцоож танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд бараа материал, цалингийн зардал, Шилэн данс хөтлөлтийн талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дүгээр сарын 20 -ноос 2021 оны 02 дугаар сарын 25-ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ц.Гантулга хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Эрдэнэбүрэн сумын сумын Цэцэрлэг нь “Хүүхэд нэг бүрийг бусдыг хүндлэн хайрлах, мод, ус, ургамлыг хайрлан хамгаалах, өөртөө итгэлтэй, бүжгээр хичээллэх сонирхолтой, сэтгэн бодох чадвартай хүүхдийг бий болгоход оршино.” гэсэн зорилтыг дэвшүүлэн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ.

Эрдэнэбүрэн сумын Цэцэрлэгийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- бие бялдрын хувьд эрүүл чийрэг өсгөж хөгжүүлэх, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн зөв дадал, хэвшилтэй болгох
- хэл яриа, сэтгэхүйн чадвар эзэмшүүлэх, хүрээлэн байгаа орчин, юмс үзэгдлийн талаар анхны мэдэгдэхүүнтэй болгох;
- хүүхдийн гоо зүйн мэдрэмжийг хөгжүүлэн дүрслэн зурах, урлан бүтээх, дуулж хөгжимдөх, бүжиглэх чадвар эзэмшихэд туслах;
- хүүхэд өөрийгөө зөв илэрхийлэх, бусдыг хүндэтгэн харилцах, харилцааны хэлбэрээс хүчирхийллийг ялгаж, мэдээлэх чадвартай болох, ардын ёс заншлыг танин мэдэхэд нь туслах

Үндсэн болон үндсэн бус үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд судалж, баримтжуулсан.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- *Төсвийн тухай хуулийн нэмэлт өөрчлөлт*
- *Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”*
- *Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот “бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай”*
- *Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”*

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Эрдэнэбүрэн сумын сумын Цэцэрлэгийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Эрдэнэбүрэн сумын цэцэрлэгийн 2016-2019 онуудад санхүүгийн үйл ажиллагаанд Санхүүгийн хяналт дотоод аудитын албанаас 2020 оны 4 дүгээр сард хяналт шалгалт хэрэгжүүлж тус Цэцэрлэгийн нярав, туслах багш, эрхлэгч нартай холбоотой 350928 төгрөгийн төлбөрийн акт бичсэн байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр **нийт зардлыг** сонгож, эрсдэлийн түвшнийг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардлын 210621.9 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 2106.2 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон.

Харин гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардал 215721.8 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 2157.2 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцлоо.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Эрдэнэбүрэн сумын сумын Цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1584.0 төгрөгөөр буюу 0.5 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
АВЛАГА	0	2342.0	2342.0
БАРАА МАТЕРИАЛ	26521.3	27331.4	810.1
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	300166.0	298597.9	(2701.6)
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	326687.4	328271.4	1584.0
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	0	0	0
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	326687.4	328226.7	1539.3
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	326687.4	328271.4	1584.0

Оны эцэст 2342.0 төгрөгөөр үүссэн авлага нь нийгмийн даатгалд 1512.5 мянган төгрөг, татварт 562.6 мянган төгрөг, 266.8 мянган төгрөгийг хувь хүнээс авах авлага бөгөөд тооцоо нийлж баталгаажуулсан байна.

Өнгөрсөн оны бараа материалын дансны үлдэгдэл 27331.40 мянган төгрөг болж 810.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь орон нутгийн хөгжлийн сангаар хүүхдийн тоглоом нийлүүлснээс нөлөөлжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл оны эхэнд 300166.0 үлдэгдэлтэй, оны эцэст БСШУЯамны хөрөнгө оруулалтаар 3499.0 мянган төгрөгийн 2 ш зөөврийн компьютер, 7695.8 мянган төгрөгийн уурын зуухны тогоог балансаас балансад шилжүүлсэнтэй холбоотойгоор өссөн байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны оны эхний үлдэгдэл 100020.3 мянган төгрөг байсан нь тайлант онд өөрчлөлтгүй байна.

Эрдэнэбүрэн сумын сумын Цэцэрлэгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 4133.2 мянган төгрөгөөр буюу 1.9 хувиар буурсан байна. Дээрх үзүүлэлт нь мянган төгрөгөөр үнэ төлбөргүй 13194.8 мянган төгрөгөөр орлого нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 5027.4 мянган төгрөгөөр буюу 2.3 хувиар өссөн, өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин, шимтгэлийн зардал 13406.3 мянган төгрөг буюу 10.8 хувиар өссөн, тогтмол зардал 2683.7 мянган төгрөг 10.7 хувиар буурсан, хангамж бараа материалын зардал 562.1 мянган төгрөг 11.7 буюу хувиар буурсан, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж 16.6 мянган төгрөг буюу 16.6 хувиар, дотоод албан томилолтын зардал 0.8 мянган төгрөг буюу 0.1 мянган хувиар, эд хогшил урсгал засварын зардал 0.9 мянган төгрөгөөр буюу 0.1 хувиар тус тус өссөн байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт:

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 203757.4 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 203757.4 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн гүйцэтгэл:

Тайлант онд 203757.4 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 203757.4 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 194181.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 194181.9 мянган төгрөгийг зарцуулж 9575.5 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэлээр цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал 155864.2 мянган төгрөг, байр ашиглахтай холбоотой тогтмол зардал 25227.1 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардал 758.0 мянган төгрөг, нормативд зардал 10340.6 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардал бусад 1533.6, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 458.4 мянган төгрөг тус тус зарцуулсан байна.

Нэмэлт санхүүжилт:

Нэмэлт дансаар санхүүжилт орлого, зарлагын гүйлгээ хийгдээгүй байна.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд шилэн дансны нэгдсэн сайтад байршуулбал зохих 149 мэдээллээс хугацаандаа байршуулсан 142 мэдээлэл, 7 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, дараа жилийн төсвийн төсөл, байгууллагын батлагдсан төсөв, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлт, аудитын тайлан дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, цалингийн 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого зарлагын 23 удаагийн мөнгөн гүйлгээний санхүүжилтийн хэмжээг мэдээлээгүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 2 зөвлөмж өгөгдсөнөөс зөвлөмжийн хэрэгжилт 70 хувьтай байна.

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 559.3 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах 1 албан шаардлага, алдаа зөрчил давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаа илэрсэнгүй.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангаагүй алдаа зөрчилд шаардлага бичиж хүргүүлээ.

1. Шилэн дансны нэгдсэн сайтын тулгалтаар дараа жилийн төсвийн төсөл, байгууллагын батлагдсан төсөв, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлт, аудитын тайлан дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, цалингийн 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого зарлагын мөнгөн гүйлгээнд санхүүжилтийн хэмээг мэдээлээгүй байгаа нь *Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ". 8 дугаар зүйлийн 8.1, ЗГ-ын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан журмын холбогдох заалтууд Аудитын олон улсын стандартын -300, "Үнэн зөв байдал", "Иж бүрэн" байх гэсэн батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.*

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв

3.0. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Анхаарал хандуулахуйц асуудал байхгүй болно.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. **Дотоод хяналттай холбоотой асуудал**

1.1 Илрүүлэлт: Үр дүнгийн урамшууллыг олгоходоо ажилтнуудын ажлыг хүн тус бүрээр бодитой үнэлээгүй, хавтгайруулан олгосон. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас өмнө хянан, баталгаажуулах" , 2018 оны 382 дугаар тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан журмын "3" дахь заалтыг зөрчсөн байна.

1.2 Эрсдэл: Төсвийн хөрөнгийн үр өгөөж буурах, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байх

1.2 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", ЗГ-ын 382 дугаар тогтоолыг мөрдөж

1.3 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

2. **Балансын данстай холбоотой асуудал**

2.1 Илрүүлэлт: Байгууллагын малыг зах зээлийн үнээр үнэлж данс бүртгэлд тусгаагүй хямд үнэтэй дансанд бүртгэгдсэн, ашиг шим, нас дэвшилтийн тооцоо хийгээгүй олон жил болсон байна. Энэ нь төсвийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1.7-д "төсвийн орлого, зарлага, хөрөнгө, өр төлбөрийг Нягтлан бодох хуулийн холбогдох дансанд бүртгэх, тайлагнах", 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх үр дүнг шийдвэрлэх, ... тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" заалтууд зөрчсөн байна.

Эрсдэл: Тайлан буруу илэрхийлэгдэх

2.2 Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн холбогдох заалтыг мөрдөж ажиллах

2.3 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 4 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЖАГСААЛТ

Огноо:	Аудитын нэр:	Эрдэнэбүрэн сумын Цэцэрлэг	ХОА-2021/70/СТА-ТШЗ
2021			
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Эрдэнэбүрэн сумын Цэцэрлэг	Мянган төгрөгөөр	

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Шилэн дансны хуулийг хэрэгжүүлээгүй	0	Албан шаардлага	Цэцэрлэгийн эрхлэгч, нягтлан бодогч	М.Цагаанцоож
2	Байгууллагын малыг зах зээлийн үнээр үнэлж данс бүртгэлд тусгаагүй хямд үнэтэй дансанд бүртгэгдсэн, ашиг шим, нас дэвшилтийн тооцоо хийгээгүй.	559.3	Зөвлөмж өгөх		Н.Пүрэвдэлгэр
3	Үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо ажилтнуудын ажлыг хүн тус бүрээр бодитой үнэлээгүй, хавтгайруулан олгосон	0	Зөвлөмж өгөх		
Дүн		559.3			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР